

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Personis ea Resignantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

per viam resignationis in alium transferre non prohibetur, ut cum Joan. Andr. in c. cit. Oldrado in facti contingentia sic respondente *Confil. 203. n. 1.* Flaminio *Lib. 3. q. 2. n. 8.* &c. docet Barbosa in c. *Commissa cit. n. 3.*

Octavo, beneficium datum in commendam. Non quidem in perpetuam, sive ad commendatarii vitam & in ejus favorem; ita enim obtentam permutari & in tertii favorem resignari posse, communis sensus est DD. quos secuti sunt Hoieda de *Incompatib. benef. p. 1. cap. 14. n. 15.* & Flaminio *cit. lib. 2. q. 17. n. 9.* quod in beneficio ita commendato jus & titulum commendatarius obtineat. Sed in temporalem duntaxat, quae dari solet ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiae, donec illi de rectore provideatur, juxta c. *Nemo 15. de Elect. in 6.* hujus enim, cum non titulum, sed administrationem solum habeat commendatarius, id quidem simpliciter, administrationem in manibus Ordinarii deponendū: non tamen in favorem tertii, vel ex causa permutationis resignare potest, ut aliis DD. relatis tradunt *cit. Hoieda n. 6.* & Flamin. *n. 2.*

ARTICULUS III.

De personis ea Resignantibus.

SUMMARIUM.

29. Renuntiatio regulariter permessa est omnibus:
30. Non carentibus usu rationis,
31. Et constitutis in sacris: nisi habeant, unde commodè vivant:
32. Neque etiam jus ad rem tantum habentibus.
33. Renuntiare etiam valet Papa,

34. Minor sine tutore,
35. Et novitius, jure antiquo Novitiatus tempore toto:
36. Novissimo autem jure ultimo ejus bimestri.
37. Corruit renuntiatio infirmi,
38. Imò etiam sani, 20. dies ab illa non supervientis:
39. A quocunque, Papam inferiore,
40. Quocunque modo,
41. Et in cujuscunque manibus,
42. In aut extra Curiam Romanam facta sit.
43. Dies consensus non computatur in 20. dierum termino:
44. Cujus ultima dies inchoata pro completa non habetur:
45. Nisi lapsum sit ultimum ejus momentum.
46. Reservata tamen non sunt beneficia extra:
47. Secundum aliquos etiam in Curia resignata.
48. Verius ista tanquam affecta,
49. Et in Curia vacante, Papa dispositioni reservata sunt
50. Quocunque mense resignans decedat,
51. Obitum intra 20. dies accidisse, qui allegat,
52. Et fere plene probare tenetur:
53. Nisi obitum studiosè occultatum confet.

Regulariter, sicut dignitatum 29. & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque, sic eorum resignatio quibuscunque, jure specialiter non prohibitis, permessa est, ut cum Joan. Andr. ad hanc Rubr. n. 4. tradit Flaminio de *Resignat. lib. 3. q. 1.*

Jure autem prohibiti sunt Primò furiosi, mente capti, Glossa in *can. Quamvis 14. v.* 30.

¶ b b 3

in 14. V. Eodem & V. Triste 7. q. 1. hi enim, perinde ut infantes, carent iudicio & consensu: propter cuius defectum alienare, vendere, donare aliosque actus legitimos exercere nequeunt: & ab ipsis facta renuntiatio beneficii ipsò Jure nulla est; ut, cum ad sanitatem & rationis usum devenerint, beneficium in furore & amentia per renuntiationis viam dimissum repetere valeant, *arg. c. Super hoc 5. Archidiaconus in can. Quod autem 7. q. 2. num. 1. Flaminus l. cit. q. 8. num. 7. & 8. & Vallenf. de Benefic. Lib. 3. tit. 23. n. 1.*

31. Secundò, clerici constituti in Ordinibus sacris, si non habeant, unde decenter sustententur: etiam si ad beneficium non sint ordinati, juxta *Constitut. Pii V. quæ incipit Quanta Ecclesia editam Calend. April. 1568.* quæ, licet de facta coram Ordinario loquatur, locum tamen etiam habet in resignatione facta in Curia Romana, in qua nulla resignatio admittitur, nisi cum clausula, quòd *Resignans habeat, unde honestè vivat*, *Garcias p. 2. de Benef. cap. 5. n. 198.*

32. Tertio, clerici quicumque jus ad rem tantum ad beneficium habent, ut sunt electi, præsentati & habentes gratiam Expectativam; hi enim, licet jure ad rem per electionem, præsentationem &c. quæsito simpliciter cedere: non tamen prælaturam aut beneficium ipsum permutare, resignare in favorem aut ne id tertio conferatur, possunt; quia ante confirmationem vel institutionem canonicè obventa & propria non sunt, *Innocent. in c. Quod dubiis 8. & aliis DD. relatis Flamin. Lib. 2. q. 23. à n. 1.* Hæc satis recepta & certa.

33. Dubium autem primò de Papa, & ratio dubitandi speciosa est, quòd in terris non habeat superiorem, in cujus manibus Papatui valeat renuntiare. Nihilomi-

nus ab ipso quoque, præsertim ex justa & gravi causa, v.g. insufficientiæ ad regendam Ecclesiam universalem, summam illam dignitatem per renuntiationis viam dimitti posse, patet exemplo Cælestini V. ab eoque adhibito S. R. E. Cardinalium consilio decum, refert Bonifacius VIII. *c. 1. in 6.* cum enim aliis Episcopis hisque inferioribus prælatis propter utilitatem Ecclesiarum suarum suæque animæ salutem prælaturis cedere liceat, *c. Nisi 10. c. non etiam propter utilitatem Ecclesie universalis, præsertim ex causa insufficientiæ ad hanc regendam, summo Pontificatui liceat renuntiare?* *Joan. Andr. in c. 1. cit. n. 2. Vivianus ibid. pr. & Anst. p. 2. Institut. lib. 4. cap. 6. q. 3.*

Ejus certè renuntiationi non obstat quòd non habeat superiorem; cum hic ipsò; quòd ejus potestas in terris suprema sit, legibus humanis hisque introductis solemnitatibus non adstringatur: & propterea, licet ad renuntiationis honestatem justa & gravis causa exigatur, & hæc etiam illam suadente conveniens sit, ut coram Cardinalibus fiat, ad illius tamen valorè, tam ejusmodi causa, quam istius præsentia, consensus & acceptatio necessaria non sunt: sed sufficit simplex declaratio voluntatis, supremæ illi Dei que in terris vicariæ potestati cedentis, ut ex *c. 1. cit. Verbis, Decrevit Romanum Pontificem posse libere resignare*, cum *Franco n. 3. Panormit. in sua quæst. 1. n. 9. Flaminio Lib. 5. q. 1. n. 13. & aliis desumit Barbosa in c. 1. cit. n. 3.*

Neque superioris, renuntiationem admittentis, interventum exposcit relaxatio vinculi conjugii spiritualis contracti cum Ecclesia Romana; quia id relaxare ipse potest nomine Christi & vi acceptæ ab eo potestatis faciendi omnia, quæ ad rectam Ecclesiæ & fidelium gubernationem spectant, *Glossa in c. 1. cit. V. Videri*

Barw, Joan. Andr. *ibidem* Sc Pirrhing ad
hanc Rubr. n. 20.

34. Dubium secundò est de clerico mi-
nore 25. annis. Et quidem, si impubes,
hoc est, 14. annis minor sit, & benefi-
cium Ecclesiasticum, cuius de Jure novis-
simo capax non est, Trident. *sess. 23. cap. 6. de Reformat.* ex dispensatione Apo-
stolica obtineat, id resignare sine autho-
ritate tutoris, causâ cognitione & de-
creto superioris non potest; cum sine tu-
tore vel administratore ei dato agere ni-
hil possit, c. *Ex ratione 2. de Etat. &*
qualit. & c. fin. de Judiciis in 6. Flamin.
l. cit. q. 7. à n. 58.

Idem de puberibus sentit Milius
apud eundem *q. cit. n. 5.* quòd etiam his
ad alienationem, cuius resignatio species
quædam est, necessaria sit autoritas cu-
ratoris. Sed melius eis, renuntiare aut
etiam ad renuntiandum procuratorem
constituere volentibus, curatoris inter-
ventu opus non esse, tenent cæteri DD.
plerique. Ratio est; quia minores, si 14.
annis majores sint, in causis spirituali-
bus ac dependentibus ab eis pro majori-
bus habentur, ex Constitutione Bonifacii
VIII. c. *fin. de Judiciis in 6.* An autem
inconsultâ renuntiatione læsis minoribus
in integrum restitutionis auxilio succur-
rat, statuetur infra *Tit. 41. à n. 46.*

35. Dubium tertio & celebris contro-
versa inter DD. est de Religionis novi-
tio; huic enim perinde, ut cæteris cleri-
cis, beneficii resignationem annuæ pro-
bationis tempore totò permittam, cum
Garcia p. 15. *de Benef. cap. 9. n. 2.* ex-
stimant Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 99.*
n. 19. & Palao *Traët. 13. disp. 6. p. 2. §. 3.*
n. 25. cā permoti ratione; quòd benefi-
cii resignatio ipsi permittam fuerit Jure
antiquo, c. *Ex transmissa 3. hic & c. Bene-*
ficium 4. ibi. Nisi accedat ipsius novitii
assensus, de Regular. in 6. cui per decre-

tum S. Synodi Tridentinæ *Sess. 25. cap. 16. de Regular.* non derogatum, inde de-
sumunt; quòd istò de sola bonorum &
officiorum temporalium renuntiatione
fit sermo; cum expressè agat de renun-
tiatione, quæ fieri potest in favorem cau-
sæ piæ: qualis beneficii Ecclesiastici non
est. Quare id, quòd antiquò, etiam moder-
nò Jure obtinere volunt *arg. c. Cum*
expediat 29. de Elect. in 6. & l. Præcipi-
mus 32. G. de Appellat. in fine.

36. At verisimilius est, beneficii renun-
tiationem à novitio factam ante duos
ultimos anni probationis menses Jure non
subsistere; & intra hos etiam factam, si
professio non sequatur, effectum non
fortiri, ut cum Flamin. *l. cit. q. 13. à n. 4.*
sentiant Azor p. 2. *Instit. lib. 7. cap. 20.*
q. 6. Tamburin. *Tom. 3. de Jure Abbat.*
disp. 6. q. 10. n. 3. & Donatus *Tom. 2.*
Prax. Regul. p. 2. traët. 7. q. 17. n. 3. quòd
allegatò Tridentini decretò beneficii re-
nuntiatio satis comprehendatur verbis
Nulla quoque renuntiatio aliter facta &c.
valeat; hæc enim, cum generalia sint, &
à S. Synodo ad sola temporalia non re-
stricta, complectuntur etiam renuntia-
tionem beneficiorum; quàm etiam affi-
cit decreti ratio; cum primis Novitia-
tùs mensibus factæ renuntiationis bene-
ficii valor multum obstat libertati re-
gressus, præsertim si novitius aliunde non
habeat congruam sustentationem. Unde
planè corruiat adversæ partis fundamen-
tum.

Neque pro ea facit; quòd Synodus
irritet renuntiationes, quæ sunt favore
causæ piæ; quia, ejus decretò etiam alteri-
us causæ intuitu factas comprehendit, a-
pertè indicat particula *Etiam*, quæ impli-
cativa est, & ab expressis diversa includit,
arg. c. Tanta 7. de Simonia Barbosa Di-
ction. Usufreq. dict. 112. n. 4. Idem col-
ligitur à paritate officiorum temporalium,
quo;

um, quorum renuntiationes, licet intuitu piæ causæ fieri etiam ipsæ nequeant, ante ultimum tamen Novitiatûs bimestre factæ, Conciliaris decreti generalitate comprehenduntur, secundùm ipsum Barbofam in cap. 16. cit. n. 4. et si ipsarum, ante Tridentinum jure subsistentium, expressa mentio non fiat.

37. Dubium quartò est de infirmo: cuius renuntiatio, licet antiquò jure subsisteret, arg. c. *Leſa* 14. ut ibi notat Panormit. n. 2. irrita tamen modernò est non ipsius duntaxat, sed, stylo & praxi spectatâ, sani cujuscunque & quomodocunque facta renuntiatio: nisi resignans, postquam ei à superiori acceptatâ per se vel per procuratorem consensum præstitit, 20. dies supervivat, vigore *Regulæ 18. Cancellaria Apostolica*, quæ ab Innocentio VIII. ex can. *Plerique* 8. q. 1. *Et. fin. hic in 6.* desumpta est, & passim *Regula de Viginti* sive de *Infirmis resignantibus* nuncupatur.

Tenor ejus est, *Item voluit, ut si quis in infirmitate constitutus resignaverit, sive in Romana Curia, sive extra illam aliquod beneficium sive simpliciter, sive ex causa permutationis vel aliâ dimiserit, aut illius commendâ ceſſerit, seu ipsius beneficii dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra 20. dies, à die per ipsum resignantem præstandi consensûs computandos, de ipsa infirmitate deceſſerit, & ipsum beneficium quavis auctoritate conferatur, collatio hujusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.*

Ratio *Regulæ* hujus introductæ gemina, & utraque justissima fuit. Prima; ut evitarentur fraudes, quibus collationes, cum Ordinariorum tum ipsius Papæ, & ab isto indultæ gratiæ Expectativæ impediabantur. Altera; ne infirmi in ar-

ticulo mortis de dignitatibus ac beneficiis Ecclesiasticis, perinde ut de patrimonialibus & prophanis bonis disponerent contra sanctiones Canonicas, quibus successio hæreditaria in beneficiis & officiis Ecclesiasticis damnata jam olim fuit, can. *Apostolica, can. Si ergo* q. 1. cit. c. 1. de *Præb. & dignit. Et. Consulti* 15. de *Jure Patronat.* Unde beneficium à quocunque per resignationem dimissum, non per eam, sed per obitum vacare censeatur, si resignans à præstiti consensûs die viginti dies non supervivat. De qua frequentissimi usus *Regula*.

Convenit inter DD. primò, ejus dispositione comprehendi, imprimis resignantes quoscunque Papæ inferiores, etiam S. R. E. Cardinales, Archiepiscopos & alios, quantumcunque aliâ sint exempti: imò & Abbatissas aliasque feminas inferiores dignitates & beneficia Ecclesiastica quæcunque, tam Regularia quam secularia, etiam patrimonialia, patronata & sedi Apostolicæ reservata obvenientes: dein istorum resignationes, tam simplices quam conditionales, quomodocunque per se aut procuratorem factæ, ut cum *Rebuffo in Praxi Reg. cit. Gl. 4. Et. 5.* & aliis observant *citt. Azor cap. 1. q. 24. & Vallenſis rit. 21. an. 4. cum. 3. cum cit. Flamin. Lib. 12. q. 2. n. 9.* observaret, allegatâ *Regulam* non, ut quidâ voluere, odiosam, sed favorabilem esse quibus, ut dictum, obviet fraudibus, & lubriconeat hæreditariam successionem in beneficiis; & propterea conformis sit juri communi, hanc damnanti, can. *Si ergo* alia *cc. citet.* & fraudibus occurrentium docenti, *Clement. Unio. §. fin. de Cons. Præb. Et. 1. Qui sub pretextu* 9. ibi *fraudibus esse obviandum, C. de SS. Eccles.* & ejus dispositionem extensionis patientem esse, per *Reg. Odia* 15. in 6. Conventi

41. Conuenit inter eos secundò, *Reg. cit.* dispositione comprehendi resignationes, tam in Papa quam isto inferiorum manibus factas, ab iisque admissas; ut, si resignans intra 20. dies ex infirmitate decesserit, beneficiorum resignatorum collationes cum ipsis resignationibus corruant, & beneficia tanquam per obitum vacantia de novo conferri etiam aliis quam resignariis possint, *citt.* Rebuff. *Gloss. 2. à n. 3. & Gloss. 13. n. 1. Flamin. q. 13. n. 1. & Pirrhing ad hanc Rubr. num. 35.*

Conuenit tertio, *Reg. cit.* dispositione non comprehendi resignantem, qui post prælitum consensum intra 20. dies assecutus est beneficium cum eo, quod resignandò dimisit, incompatible, vel duxit uxorem, vel secutus est militiam secularem, vel etiam Religionem professus, itaque mundo mortuus est, *can. Placuit 16. q. 1. & l. Deo 56. C. de Episc. & Cleric.* quia dispositio loquens de morte regulariter exaudienda de naturali, neque trahenda est ad civilem: nisi in casibus iure expressis, *Gloss. in c. Statutum 6. V. Nec morte, de Rescript. in 6. cit. Cochier n. 16. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 33.* Unde regula etiam non procedit in eo, qui ob crimen beneficij privatus per sententiam intra 20. dies è vivis decedit. Secus esset, si beneficium, quò per sententiam privandus esset, resignans intra 20. dies moretur; tale enim beneficium non per resignationem, sed per obitum vacare censeretur, per *Reg. cit.* ut rectè observant *citt.* alique DD. idem statuentes de eo, qui intra 20. dies à prælitò consensu in carcerem coniectus capite plecteretur: de quo tamen meritò quis ambigat; quòd *Reg. cit.* disertè loquatur de resignante, qui intra 20. dies *De ipsa infirmitate decesserit*: quæ verba in eo, cui mors violenta capitalis sententiæ executione illata

est, non verificantur, ut notat Rebuffus in *Reg. cit. Gloss. 11.* in dubio, an resignans ex infirmitate aut vi ab extrinseco illatà decesserit, medicorum arbitrio relinquendum, asserens,

Dubium autem & controversia circa prædictam Regulam est Primò, an ea procedat in resignationibus, quæ extra Curiam Romanam coram dioecesium Ordinariis & Legatis Apostolicis fiunt: quod cum Decio *Consl. 224. n. 4.* negat Mandosius in *Reg. cit. q. 16.* eà ductus ratione; quòd non meminerit renuntiationum coram his factarum: & in his non militent rationes ejus Regulæ introductæ; cum fraudibus ac deceptioni magis obnoxius sit Papa à dioecibus absens, quam istarum Ordinarii ac Legati: & in istorum manibus fieri nequeant resignationes in favorem, speciem referentes hereditariæ successionis.

Hac tamen ratione non obstante communior & verior sententia est, Regulæ istius dispositione etiam extra Curiam coram locorum Ordinariis ac Legatis factas renuntiationes comprehendi; quòd has quoque non obscurè includant verba, *De ipsum beneficium quavis (non Apostolica duntaxat) auctoritate conferatur per resignationem sic factam*: quæ à posterioribus SS. Pontificibus addita, notat Cochier *ad Reg. cit. n. 9.* & si has verba non includerent, Regulæ tamen dispositio ad eas esset porrigenda; cum, ut dictum, favorabilis sit: & extra Curiam ex permutationis causa facta resignatio Ordinariorum collationem excludat: & si fiat ab infirmo, non careat specie hereditariæ successionis. Ita cum *citt.* Rebuffo *Gloss. 12. n. 3.* Gomez in *Reg. cit. q. 26.* & Flaminio *Lib. 12. q. 5. n. 8.* docent Azor *p. 2. Instit. Lib. 7. cap. 26. q. 1.* Vallensis *l. cit. n. 8.* & Barbola *Jur. Eccl. Lib. 3. cap. 15. n. 130.*

C c c

Dubium

43. Dubium secundò est, an dies consensus, post superioris acceptationem præstiti à resignante, computandus sit in termino, ut in 20. dierum numerum etiam veniat dies præstiti consensus: quod cum *citt. Mandosio q. 18. n. 3. & Flaminio q. 8. n. 15.* verisimiliter affirmat Palao *Tract. 13. disp. 6. p. 6. §. 3. n. 10.* & suadet ratio; quia dies termini in termino computatur, quando interest ejus, cui terminus statuitur, Felin. *in c. 1. de Praescript. n. 4.* sicut in præsentis casu resignantis interest, diem sui consensus in termino computari; cum ita resignatio citius firmetur & effectum consequatur. Quæ Opinio æquitati omnino consentanea est, si in proposita Regula dies, juxta *l. More 8. ff. de Feriis* accipiatur naturaliter pro completis 24. horis; ut, à præstito consensu dies prima ab ipso momento vel hora, præstatione consensus v.g. sub horæ septimæ matutinæ finem factam sequente, in choetur, & cum proximè sequentis diei hora septima matutina terminetur; atque ita, si Titius primæ Januarii diei horæ septimæ in resignationis suæ acceptationem consensum per se vel per procuratorem præstitit, resignatio non corrumpitur, si vigesimæ primæ ejusdem mensis diei horæ octavæ decedat; quòd ita inter præstationem consensus & obitum Titii viginti dies, à momento ad momentum completi, intercesserint; ac proinde Titius 20. diebus, à præstito consensu die computatis, supervixerit, quod Regula requirit.

Sed, sicut Opinio hæc æquitati, sic infirmis resignantibus constituta Regula tenori magis consentanea & verisimilior est doctrina Rebuffi *in Reg. cit. Gloss. 1. n. 9. Gomez in Reg. cit. q. 37. Vallens. cit. Tit. 21. n. 21. & Cochier n. 39.* diem quidem etiam naturaliter accipientium pro 24. horis, sed eam magis conformi-

ter *l. More cit.* à media nocte usque ad alteram computantium, & residuum præstiti consensus diem usque ad medium noctis è 20. dierum numero excludendum. Ratio est; quòd hæc 20. dierum termini inchoatio congruat Regule verbis, secundum communem usum & sensum acceptis; cum proposita Regula à 20. dierum terminus assignetur per distinctionem A, quæ suâ naturâ excludit diem consensus, à quo viginti dierum terminus datur, Glossa & DD. *in c. Statutum 3. ff. Numerandum, de Prob. & dignit. in 6. §. l. 1. ff. Si quis cautioni &c.*

Neque contrarium persuadet pro eo allata ratio; quia 20. dierum terminus statutus est, non tam privato resignantis, quam publico favore Ecclesiæ, cuius interest fraudes & hæreditarias successiones in beneficiis evitari, secundum ipsam Flamin. *q. 2. n. 9.*

Dubium est tertio; an vigesima dies inchoata habenda sit pro completa. Affirmant hoc non pauci relati à Flaminio *q. cit. n. 19.* pro Regula statuente, diem inchoatam in favorabilibus habendam pro completa, *arg. l. Quæ arate ff. de Testament.* Verùm Regula hæc in proposito casu non est locus, partim, quia solummodo procedit, quando tempus designatur per annos; tum enim ultima viginti dies capta pro completa habetur, *arg. l. cit.* non etiam, quando id designatur per dies; sicut enim in termino plurimum annorum ultimus solummodo inchoatus pro completo non habetur, *l. Non patet bam 45. ff. de Condit. & demonstr. l. cit.* termino plurimum dierum ultima solum inchoata pro completa haberi non debet, *cit. Flamin. q. 8. n. 27.* partim, quia 20. dierum terminus resignantibus statutus est favore boni publici: cui ad vitandas fraudes & successiones hæreditarias

stias in beneficiis expedit; dies inchoatas pro completis non haberi.

Quare melius cum Doctore *cit. n.*
 45. 24. Viginti dies à momento ad momentū completos requiri, docent Cochier & Valden. *l. cit.* id firmantes decisione Rotæ & textu *Reg. cit.* quā beneficium per obitum vacare asseritur; Si resignans intra viginti dies decesserit; adeoque, si decesserit ante 20. diem completam; quia dictio *Intra* regulariter sua extrema includit, *l. 1. §. 1. ff. de Offic. Pref. Urb.* ut ibi notat Bartolus *n. 11.* Accedit, quod, si prima & ultima dies inchoata sufficeret, & integræ non exigerentur, Regula illa ad dies 18. & aliquot horas posset restringi; si nimirum consensus ultimæ primæ, obitus verò primæ horæ vigesimæ diei contingeret; ut probè observat *cit. Flamin. n. 25.*

46. Dubium quartò est, an beneficia, quæ resignantes intra 20. dies à præstito consensu decedunt, reservata sint Papæ. Qua in re statuendum est discrimen inter beneficia in Curia, & extra istam dimissa per viam resignationis.

Et posteriora quidem hæc, si simpliciter siue ex causa permutationis in inferiorum collatorum manibus dimissa sint, non reservata, sed istorum collationi obnoxia esse, *cit. Rebuffi Gloss. 14. n. 5. Gomez q. 33. à n. 2. Flaminii q. 9. n. 10. Pirrhing n. 35.* & aliorum sententia communis, ratioque clara est partim; quia reservatio tanquam odiosa trahenda non est ultra casus jure expressos: beneficiorum autem per resignationes extra Curiam in prælatorum Papæ inferiorum manibus dimissorum reservatio casu, quò resignantes intra 20. dies post præstitum consensum decedunt, neque proposita Regula neque aliò jure expressa reperitur: partim verò; quia Regula hæc etiam spectat favorem Ordinariorum; ne resignantiū,

beneficiis suis in favorem aliorum cedentium, fraudibus illa suæ collationi subtraherentur: id autem, quod ob alicujus gratiam & favorem introductum est, in ejus odium ac dispendium non debeat retorqueri *Reg. Quod ob gratiam 61. in 6. 51. Quod favore 6. C. de LL.* quod tamen contingeret, si beneficia quæ in ipsorum manibus resignata & ab ipsis collata sunt, resignatione & collatione ob resignantis obitum intra 20. dies currentes siue evanescente, subtraherentur ipsorum, & Apostolica provisioni reservarentur.

Priora etiam, siue in Curia & manibus Papæ resignata beneficia, si Apostolicæ provisioni aliàs reservata non sint, morte resignantis 20. dies non superviventis ad Ordinarios redire & ab his conferri posse, sustinent *cit. Garcias p. 5. cap. 1. n. 160. Cochier à n. 21. Ecclesiæ Leodiensis & ipsius Urbis praxim in eam rem allegans, & Engel ad Rubr. de Prabend. num. 32.*

Moventur primò; quòd propositæ Regulæ vigore, sicut extra, sic & in Curia & manibus Papæ factæ beneficiorum resignationes, hæcque secutæ collationes resolvantur & penitus annullentur, ac si non factæ fuissent: ad quem statum redacta & per obitum vacantia beneficia, si aliunde reservata non sint, ab Ordinariis, aliisque Papæ inferioribus conferri posse, Juris est omnino explorati.

Secundò; quia hujusmodi beneficiorum reservationem non inducunt vacationes, in Curia secutæ ex resignationibus; quia hæc, obitu intra 20. dies secutò evanescent: neque etiam resignationes secutæ collationes; quia istæ quoque resolvuntur & annullantur; ut omni careant effectu & in consequentiam etiam effectu reservationis ex appositione manûs Papæ; cum, ubi collationes Apostolicæ invalidæ sunt, beneficiorum affectionem

tionem induci, cum Pánormit. in c. *Inter dilectos* 11. de *Excess. Pralat.* n. 10. & Felino in c. *fin. de Præsumpt.* n. 20. negent plures relati à García cap. 1. cit. §. 2. à n. 141.

Tertio; quia ex principali sine Regulæ solummodo occurritur fraudibus clericorum, beneficia, quæ obtinent, & ex infirmitate sua vacatura consiciunt, per viam resignationis in consanguineos & amicos transferendò, hæreditariam in iis successione introducentium: & succurritur Ordinariis, quorum collationi beneficia in favorem resignata subtrahuntur: qui finis plenius obtinetur, si beneficia etiam in Curia & manibus Papæ dimissa &, resignantis obitu intra 20. dies secuto, vacantia Ordinariorum collationi per resignationis attentationem non subtrahantur.

48. Sed calculò multò frequentiori & meliori ratione beneficia in Curia resignata & alteri collata, morte resignantis 20. dies non supervivens secutà, Apostolicæ provisioni reservata esse defendunt *citt.* Rebuffus *Gloss.* 14. n. 4. Gomez q. 33. Flamin. q. 10. n. 4. Lotterius *Lib.* 3. de *Benef.* q. 15. n. 17. id Urbis sibi notissimo usu & Rotæ autoritate firmans, Azor p. 2. *Lib.* 7. cap. 28. q. 9. cit. Pirthing n. 35. & alii, reservationis rationem geminam reddentes.

Prima est; quia tacitè reservata sunt beneficia affecta per appositionem manûs Papæ ad effectum conferendi; ut antequam Apostolica ejus provisio effectum sortita sit, ab alio nequeant conferri, *Extravag. fin. V. Romani inter com. de Præb. & dignit.* Eneas de Falcon. de *Reservat. præud.* 3. Simonetta de *Reservat.* q. 64. n. 8. *citt.* Gonzalez *Gloss.* 52. n. 4. & 10. Azor *Lib.* 6. cap. 36. q. 5. Pirthing. n. 317. not. 2. & Card. de Luca *Theatr. V. & J. de Benef. disc.* 94. n. 5. Ea autem, de

quibus sermo est, beneficia affecta sunt per appositionem manûs Papæ ad effectum conferendi: cujusmodi manûs appositionem, licet effectum sortita non sit, ad inducendam beneficiorum reservationem sufficere, liquet ex eo; quòd, si Papa alicui de beneficio provideri mandet, id tanquam affectum & tacitè sive ipso facto reservatum conferre inferior non valeat: licet ex mandato illo provisio non loquatur, *V. Romani cit.* ut aliis DD. relatis Barbola *Jur. Eccles. Lib.* 3. cap. 13. n. 20. observat.

Altera est; quia communi Jure reservata sunt beneficia, quæ apud eundem sive in Curia vacant, *c. Licet 2. de Præb. & dignit. in 6. Extravag. Regimini 13. inter com. eadem Rub. & Germanæ Concordat. §. Placet.* Ea autem, quæ in manibus Papæ resignantes intra 20. dies decedunt, beneficia revera vacant in Curia ipso actu resignationis, per se vel per procuratorem factæ in manibus Papæ: qui in resignationem & beneficii collationem alteri factam non consensit omnino absolute, sed sub tacita conditione, si resignans 20. dies supervixerit: si verò is intra 20. dies, à præstito consensu sive istius die computandos decesserit, resignationem cum secuta collatione voluit evanescere, & beneficii vacationem per actum resignationis inchoatæ seu tentatæ indubitam perinde haberi, ac si resignans obitu in Curia accidisset; Papa enim proposuit Regulam nihil fingit circa ipsam beneficii vacationem, sive istius substantiam, sed solummodo circa modum; cum eam quæ inducta est actu resignationis, ob non impletam conditionem, sub qua facta est, non perfectæ & absolutæ, perinde haberi voluerit, ut si accidisset per obitum resignantis, eo tempore in Curia decedentis ad eum ferè modum, quò Romanæ leges patrem ab hostibus captum eò tempore, quo

quò captus est, vitâ functum fingunt; itaque ab eo tempore, quò evenit, obitum retrorahunt ad tempus captivitatis, ut pupillaris substitutio vires suas teneat, *l. Pater II. pr. ff. de Captivo. & postlim. Lotterius q. cit. à n. 49.*

Ex harum rationum priore corrui contra reservationem deductarum prima, & secunda ratio ex posteriore.

Neque magis urget tertia, cum; quia proposita Regulæ intuitu multæ beneficiorum resignationes, in Ordinariorum præjudicium alias faciendæ, omituntur: tum verò; quia Papa, sicut Ordinarius collatoribus adversus resignantium fraudes succurrit, sic provisionem de beneficiis, antè sibi soli competentem, in Ordinarios alios transferre non intendit. Cùm ergo beneficia in suis manibus resignata & collata aliis, si resignatio vel collatio ex quacunque causa nulla vel literarum super iis expeditarum executio ex quacunque causa secuta non sit, novæ provisioni Apostolicæ reservata fuerint ante, *c. Licet & V. Romani cit.* ei reservata etiam erunt post proposita Regulæ introductionem. Unde

50. Inferitur, beneficia subjecta Alternativa, seu quorum vacantium collatio alternis mensibus ad Papam vel Ordinarium pertinet vigore *Reg. 8. Cancell. vel Germaniæ Concordat. §. De cateris*, si in mense Apostolico & manibus Papæ resignentur, istius provisioni reservata esse, quantumvis ea resignantes intra 20. dies à præstito consensu decesserint: & contra, beneficia sive simpliciter sive ex causa permutationis in mense & manibus Ordinarii resignata, ab isto conferri posse, quantumvis resignantium, intra 20. dies decedentium, obitus in mensem Apostolicum incidit; quòd juxta dicta talis obitus Juris seu proposita Regulæ fitione ad resignationis in manibus Ordina-

narii inchoatæ, sed propter præmatu- rum resignantis obitum non perfectæ diem retrorahatur, *arg. pr. l. Pater cit.*

Dubium est quintò de probatione obitus intra 20. dies à præstito consensu, Cujus onus resignationem ex eaque secutam beneficii collationem impugnantem incumbere, res omnino explorata aperta que ratio est; quia probatio regulariter incumbit ei, qui in adversæ partis præjudicium aliquid affirmat, super eoque fundat suam intentionem *l. Ei incumbit 2. juncta Glossa V. Eodem ff. de Probat & l. Qui accusare 4. C. de Edendo*: is autem, qui resignationem & ex ista secutam collationem beneficii ex proposita regula impugnat, intentionem suam fundat super obitu resignantis, 20. dies à præstito consensu non supervenientis. Unde eum, non solum resignantem certo die *vg. Calendis Januarii decessisse*, sed insuper, eo sive obitus die terminum 20. dierum à præstito consensus die jam fuisse lapsum, probandi onere gravant in *Regulam cit. Rebuffus Glossa 2. n. 4. Gomez q. 36. Mandosius q. 6. Cochier. n. 18. & communis sententia DD. aliorum.*

52. Probanda autem hæc impugnantem sunt probatione non qualicunque, sed certa claraque *vg. per duos omni exceptione majores testes deponentes*, se resignantem mori aut jam mortuum vel sepulturæ mandari vidisse, vel per publicum vel authenticum instrumentum, *cit. Gomez q. cit. Cochier. n. 18. & Flamin. q. 7. n. 8.* propter gravitatem præjudicii, resignatario & ipsi etiam resignanti inferendi; cum, si ostendatur illius obitum intra 20. dierum terminum accidisse, non solum resignatio & hanc secuta beneficii collatio maximo resignatarii damno penitus evanescat: sed ipse etiam resignans defunctus gravetur præsumptione vel suspitione fraudis & hæreditariæ successionis

Ccc 3 fionis

sionis in beneficio contra sacros Canones attentata. Quare, licet aliàs, cum de nullo tertii vel modico præjudicio agitur, mors per famam & vocem publicam, per unum testem cum juramento & similibus probationibus sufficienter probetur, per tradita à Mascardo de Probat. concl. 1076. à n. 1. ad effectum tamen Regulæ præsentis sive resignationem & collationem annullandam, resignantem ante 20. dierum, à præstiti consensûs die numeratorum, lapsum, decessisse ejusmodi probationibus præsumptivis evinci, DD. cit. negant adeò; ut in dubio, an resignantis obitus ante vel post 20. dierum lapsum acciderit, ad excludendam fraudem & resignationis atque collationis actus sustinendos, terminò illò jam lapsò mortuus præsumatur, arg. l. Quoties 12. § 80. ff. de Reb. dub. & de V. O. cit. Mandol. q. 7. n. 6. & Flamin. q. 6. n.

§ 3. 15. expicientes casum, quò præmaturum resignantis obitum à resignatario istiusve consanguineis aut familiaribus studiosè occultatum constaret; quòd v.g. ad illum, in resignatarii domo ægrotantem, aliquot ante obitum publicatum diebus neque medici neque alii, ipsum invisere volentes admissi, & obitus post 20. dierum lapsum publicatus fuisset; quòd ex hujusmodi circumstantiis intervenientis fraudis & mortis 20. dierum lapsum antecedentis violenta præsumptio oriatur, & locus sit l. Dolum 6. C. de Dolo.

ARTICULUS IV. De Superiore Resignationem admittente.

SUMMARIUM.

54. Renuntiatio exigit consensum Superioris:
55. Nisi beneficium primùm quærendum,

56. Vel beneficiatus ingressurus sit Religionem.
57. Fieri nequit in manibus laici:
58. Sed Ecclesiastici tantum Superioris.
59. Simplicem resignationem admittit Ordinarius:
60. Nisi beneficium exemptum sit, vel specialiter reservatum.
61. Idem ceterorum reservatorum resignationes,
62. Et non reservatorum permutationes admittit.
63. Alias conditionales admittit solum Papa.
64. Quòd SS. Canonibus specialiter repugnent:
65. Et aliquando inducant collationes beneficium non vacanti.
66. Conditionem Ordinarius ab ea,
67. Et à facta ex causa permutatiois rejicere nequit.
68. Coram alio facta legitimo Superiori non præjudicat:
69. Sed soli renuntianti.

AD renuntiationem, sive simpliciter sive sub conditione factam, necessaria est auctoritas Superioris, eam admittentis, cui Denique 6. q. 3. can. Abbas 2. q. 2. c. Admonet 4. ibi, Te, Episcopo, admittente inconsulto: quibus verbis non consilium duntaxat, sed consensum denotari, in c. cit. notant Gloss. P. Incognito, Panormit. n. 2. & Fagnanus n. 2. neque id immeritò; cum enim beneficium Ecclesiasticum sine consensu & auctoritate superioris nequeat obtineri, c. cit. istius consensus etiam requiretur ad ipsius dimissionem, arg. c. 1. de R. l. quod etiam suadet Ratio æquitatis; cum enim clericus Ecclesiã vel beneficium in titulum acceptò sine justa & gravi causa privari non possit, æquum omnino est ut vice-